

קזביאנקה

תרגמה מאנגלית והוסיפה מבוא: פנינה שירב

פלישיה דורותיאה הימנס הייתה משוררת רומנטית בריטית. היא החלה לפרסם שירים כבר בהיותה בת 14. בימי חייה הקצרים זכו ספרי שיריה לאהדה רבה ולתפוצה מרשימה. אולם, כמו יוצרות רבות אחרות, היא נשכחה אחרי מותה והתגלתה מחדש במסגרת המגמה הפמיניסטית להשיב לתודעת הקוראים קולות אבודים של סופרות ומשוררות.

השיר "קזביאנקה" נכתב בעקבות קרב ימי שנערך בשנת 1789 בין הצי האנגלי לצרפתי. במהלך הקרב נפגעה ספינה צרפתית, ומפקדה, לוק-ז'וליאן-ז'וסף קזביאנקה, נהרג. בנו של אותו מפקד, נער כבן 12, לא נטש את הספינה שעלתה באש והתפוצצה. מבלי להזכיר זאת מפורשות, המשוררת האנגלייה מפנה את מבטה דווקא אל גבורתו של הקורבן התמים של האויב, ואולי דווקא מנקודת תצפית נגדית זו מחלחל הספק באשר לערכו של הציות העיוור. סימומו של השיר דמוי הבלדה מזכיר במידת מה את סיום הבלדה הסקוטית "סר פטריק ספנס", המעלה אף היא את שאלת גבולות הציות לבעל הסמכות, אלא שכאן מדובר בילד.

עַל סַפּוֹן הַסְפִּינָה הַנֶּעֶר נָצַב,
כָּל הַשָּׂאָר חוּץ מִמֶּנּוּ עֶזְבוּ;
לְהַבּוֹת שֶׁהֶאִירוּ אֶת הָרֶס הַקָּרֵב
אֶת גּוֹפּוֹת הַמֵּתִים סָבְבוּ.

הוא הַמְשִׁיף לַעֲמֵד וְכָלוּ נְהָרָה,
כִּמוֹ נוֹלֵד לְרֶסֶן אֶת הַסֵּעַר;
בְּעוֹרָקָיו פָּעֵמוּ אֲצִילוֹת וְגִבּוֹרָה,
כֹּה גָאָה, וְגוֹפּוֹ גּוֹף נֶעַר.

הַשְּׂרָפָה הַתִּפְשֶׁטָה, אֵךְ הוּא לֹא יַחְדָּל
לְחַכּוֹת לְמוֹצָא פִּי אָבִיו,
שְׁאֵי־שֵׁם בְּסַפִּינָה לֹא נִיעַ מוֹטָל
וְלִבָּנוּ לְעוֹלָם לֹא יֵשֵׁב.

"אָמַר לִי, אָבִי", הוּא קָרָא בְּתַחֲנָה,
 "כָּבֵר הַשְּׁלֵמֹתִי אֶת תַּפְקִידִי?"
 לֹא עָלָה בְּמַחֲזוֹ שְׂקִבְרָנִיט הַסְפִּינָה
 לֹא יִשְׁמַע – הוּא קָרָא לוֹ בְּכַדִּי.

"עֲנֵה לִי, אָבִי!" הוּא צָעַק בִּשְׁנִית,
 "מֵתִי כָּבֵר אוֹכֵל לַעֲזוֹב!"
 רַק יָרִי תוֹתָחִים נִעְנָה וְהַקְנִיט,
 וְהָאֵשׁ אַךְ הַמְּשִׁיכָה לְקָרֵב.

הִיא נִשְׁפָּה בַּחֲמָה לְצַדִּי רִקְתּוֹ
 וּשְׁעָרוֹ הַתְּבַדֵּר בְּעֵשֶׁן,
 לְבַדּוֹ הוּא עֶמֶד עַל מִשְׁמַרְת מוֹתוֹ
 בְּעֵז רוּחַ נוֹאֵשׁ וְעֵקֶשׁן.

וּפְעַם נּוֹסֶפֶת צָעַק בְּקוֹל רָם:
 "אָבֵא, אֶפְשָׁר כָּבֵר לְלַכֵּת?"
 אַךְ הָאֵשׁ מִמְּרוֹמֵי הַמִּפְרֵשׁ בְּלִבֵּי-יָם
 מִהֲרָה לַעֲבֹרוֹ מִלַּחֲכֵת.

הַסְפִּינָה נִבְלָעָה בְּבִהֶק פְּרָאִי
 וְדִגְלָה בַּלְהָבוֹת נֶעֱפַל,
 וּלְשׁוֹנוֹת הַתִּמְרוֹ מִעַל יָלַד פְּלֵאִי
 כְּנֹסִים נִשְׁאִים בְּחָלָל.

וְקוֹל רַעַם אֲדִיר הִתְפּוֹצֵץ וְשָׁרַק
 וְהִיָּלַד – לֵאן נֶעֱלַם?
 שְׁאָלוֹ אֶת הָרוּחַ אֲשֶׁר בְּמִרְחָק
 מִפְּזֹרֶת קָרְשִׁים עַל הַיָּם –

הַתִּרְנִים וְהַהֲגָה, הֵנִס הַמּוֹרֵם
 הָיוּ לְקִרְבֵּן בְּאַחַת –
 אֲבָל מֶה שֶׁהָיָה נֶאֱצַל מִכָּלֵם
 הוּא לֵב יָלַד עֲשׂוֹי לֹלֵא חַת.

1826